

Gesproken column

Reflectie op de Tweede Herman Tjeenk Willink-lezing in de Gotische zaal van de Raad van State, donderdag 13 juni 2024.

Gavin-Viano
Regisseur en theatermaker

JULIET

**'Tis but thy name that is my enemy;
Thou art thyself, though not a Montague.
What's Montague? It is nor hand nor foot
Nor arm nor face, nor any other part
Belonging to a man. O, be some other name!
What's in a name? That which we call a rose
By any other word would smell as sweet;
So Romeo would, were he not Romeo call'd,
Retain that dear perfection which he owes
Without that title. Romeo, doff thy name,
And for thy name, which is no part of thee,
Take all myself.**

Hallo,

Mijn naam is Gavin-Viano.

Gavin kreeg ik van mijn zus. Viano kreeg ik van mijn broer. En met trots draag ik mijn voornaam. In de loop der jaren heb ik gemerkt dat veel mensen nogal moeite hebben met mijn voornaam, al sinds de basisschool.

Ik heb dat echt als microagressie ervaren. Dus iedere keer wanneer een persoon moeilijk doet over mijn naam, dan gebruik ik de naam van de koning als voorbeeld.

Want als je Willem-Alexander kunt zeggen en onthouden, dan kun je Gavin-Viano zeker weten zeggen en onthouden. Eén lettergreep minder, kom op, je kunt het. 😊

Ik ben de jongste zoon van Marlène en Marcel, die eind Jaren 60 vanuit Suriname naar Nederland kwamen voor een betere toekomst.

Het duurde even, maar die betere toekomst kwam er ook.

Na het VWO, zou ik gaan studeren aan de Erasmus Universiteit. Alleen werd ik onverwachts verliefd, zoals dat vaker gebeurt in de liefde.

Je ziet het nooit aankomen.

Kennen jullie dat gevoel van verliefd zijn?

Dat je enkel kunt denken aan die ene persoon. Het zijn geen vlinders meer in je buik, maar olifanten die nog harder racen dan Hamilton en Verstappen samen?

Ken je die liefde, waarbij je liefdesbrieven schrijft en de liefdesbrieven stiekem achterlaat in het kluisje van die persoon?

Die verliefdheid waardoor je met een glow op je gezicht over straat loopt? Diezelfde glow die zwangere vrouwen met zich meedragen. Precies, die glow.

Ken je die liefde waarbij je hart sneller gaat kloppen, je handen lekker klam worden, je keel net zo droog als de Sahara wordt en je ieder moment van de dag tijd wilt spenderen met die persoon?

Die verliefdheid is zo intens en het is net zo scherp als een High Definition 8K camera.

En kennen jullie dat? Die zijdenzachte verliefdheid die zo next level is, dat je bang bent dat je nooit meer in je leven zo verliefd zult zijn op iemand?

Kennen jullie die verliefdheid?

Stilte.

Nou.

Ik heb dat gevoeld.

Ik was zo verliefd, dat ik niet meer naar de Erasmus Universiteit wilde. Alleen was ik, in die periode van mijn leven, niet intens verliefd op een persoon.

Ik was in één keer verliefd op Dans. Op kunst.

Ik moest en zou en ging ook daadwerkelijk naar de dansacademie.

Codarts Hogeschool voor de Kunsten.

Ik nam stiekem 6 balletlessen. Ik auditeerde stiekem. Ik verzon stiekem hoe ik mijn ouders dit zou vertellen. En toen kon ik plots niet meer stiekem zijn. Ik moest eerlijk zijn. En ik moest net als de kleine zeemeermin een keuze maken. Zou ik in mijn comfortzone blijven en gaan voor wat ik al kende? Of zou ik een nieuw avontuur aangaan en kiezen voor iets dat ik niet kende maar wel met mijn hele hart en ziel naar hunkerde?

'Mam, ik ben aangenomen op de dansacademie.'

Stilte.

Nog meer stilte.

Een frons op haar gezicht.

Een vragenlijst, een kritische vragenlijst.

Stilte.

Nog een frons.

Een zucht. Stilte. Stilte. Ik slik, maar er valt niks te slikken want mijn keel is net droog als de Sahara, weet je nog.

En gelukkig kwam toen een glimlach op haar gezicht en ook bij de rest van het gezin.

Inmiddels zijn ze mijn nummer een fans. Mijn zus is mijn zakelijk leider, mijn neefje is sales guy, af en toe zit mijn vader in het publiek en mijn moeder doet altijd de catering.

Ik hou van kunst.

Inmiddels ben ik een Associate's diploma van the New York Film Academy en twee Bachelor diploma's van Codarts en van Toneelacademie Maastricht verder.

Allemaal kunstvakopleidingen, dus je kunt wel zeggen dat die verliefdheid nog groter, sterker is geworden. Daarnaast ben ik mijn moeder echt dankbaar dat ze mij, voor haar kantoor op de Binnenwegplein naast de Coolsingel in Rotterdam liet kijken als kleuter naar het poppentheater. Het was er altijd druk, vol met ouders. en hyperactieve kinderen. Nu zijn we allemaal stoer, groot, volwassen, intellectueel en popi-hopi. Maar daar op de bank, voor die poppen, waren we allemaal gelijk en keken we aandachtig naar vermakelijke, inspirerende, maatschappelijk urgente verhalen. Kleine mensen die naar kleine mensen keken. Heel even waren we stil.

Stilte.

En opeens ging het mis. In de loop der jaren is er veel veranderd voor theater en andere kunstvormen in Nederland. Er is een ingewikkeld, hoogdrempelig systeem ontwikkeld genaamd subsidies. En ene meneer Halbe kwam langs met een grote bijl of zo iets?

Gelukkig bestaat het poppentheater nog steeds, alleen wordt er minder vaak gespeeld want ook zij zijn afhankelijk van de subsidie van de gemeente. En dan wordt het spannend.

Want met de nieuwe koers die een deel van de Nederlandse politici omarmen, lijkt het erop dat er een grote kans bestaat dat geëngageerde, culturele, kunstzinnige plekken dreigen te verdwijnen in Nederland. Iets dat ieder decennium weer terugkomt.

En terwijl culturele plekken steeds meer lijken te verdwijnen.

Terwijl er steeds meer partijen opstaan die kunst en cultuur duurder willen maken.

Terwijl de polarisatie groeit in Nederland.

Terwijl Europa niet altijd als een collectief gedachtegoed voelt..

Terwijl de wereld in de fik staat,

Is het aan ons, intellectuele grote mensen met macht en draagvlak en centen en netwerk en visie...

Het is aan ons, hier vandaag, om te kiezen voor warmte.

Begrip

Respect

Zorgzaamheid

Gelijkheid

Verbinding

Empathie

Liefde.

Het kan wellicht cliché of zoetsappig overkomen,

alleen is liefde steeds weer de oplossing.

De groep die voor liefde kiest als cement tussen al die mozaïeken van meningen,

machtsverhoudingen en ego's, die groep is relatief gezien niet zo groot. Maar ze zijn er wel.

Jullie zijn er zeker wel.

James Baldwin zei;

'Love has never been a popular movement.

The world is held together by the love and the passion of a very few people.

What you've gotta remember is, what you're looking at, is also you.

Everyone you're looking at is also you.

You could be that person.

You could be that monster.

And you have to decide in yourself, not to be.'

En daar ben ik het zeker mee eens.

Wanneer was de laatste keer dat je je probeerde te verplaatsen in de schoenen van iemand met een ander genderidentiteit?

Wanneer heb je voor het laatst gedoneerd aan een organisatie die zich inzet voor mensen met een specifieke ziekte, zonder dat je iemand in je naaste omgeving had met diezelfde ziekte?

Wanneer gaf je iemand met een andere huidskleur een schitterend compliment?

Wanneer heb je je verplaatst in de wensen en noden van een persoon in een rolstoel?

Wanneer ging je voor het laatst op straat een vriendelijk gesprek aan met iemand uit een andere leeftijdscategorie?

Wanneer heb je voor het laatst in gedachte of fysiek of digitaal meegevierd met een feestdag van een gemarginaliseerde gemeenschap?

Wanneer heb je jezelf voor het laatste uitgedaagd om te breken uit je eigen bubbel?

Ik stel de vragen aan jou en ik stel ze ook zeker aan mezelf.

Ga van dat hoge paard af.

Ja, ik heb moeten strijden. De ander ook.

Ja, ik ben getraumatiseerd. De ander ook.

Ja, ik ben aan het helen. De ander ook.

Ja, ik heb een beperkt budget en niet heel veel tijd. De ander ook.

Alleen moet je mens blijven Gavin-Viano. Het charmeert je. Het trekt mensen aan.

Het is je kwetsbaarheid en tegelijkertijd ook je kracht.

Dat is de reden waarom ik performer slash regisseur slash schrijver ben geworden.

Om mezelf te blijven bevragen. Om mijn kwetsbaarheid te blijven omarmen.

Om te leren van onze geschiedenis. Om kritisch te kijken naar hoe wij met elkaar omgaan.

Om niet direct in discussie te vervallen, maar om juist mijn publiek aan te sporen tot handelen; nadenken. Om een respectvol gesprek te openen.

Om dat empathisch vermogen weer aan te klikken. Om even weer samen die kleine mensen te zijn, die op zaterdagochtend, op de Binnenwegplein, zitten te kijken naar een magisch verhaal.

Dit jaar ging mijn debuutvoorstelling *Arm Met Een Dure Smaak* in première bij het Nationale Theater. Een verhaal over het effect van armoede op middelbare scholieren. Ik was van mijn 12e tot mijn 15e thuisloos. Een tijdje leefden ons gezin onder de armoedegrens. Gelukkig kwam daar in 2004 een einde aan. In 2024 zie ik wel dat er helaas nog meer gezinnen zijn die onder de armoedegrens leven. Samen met het team van het Nationale Theater kwam ik op het idee om te toeren met deze voorstelling en in iedere stad wilde ik graag een samenwerking aangaan met Voedselbank Nederland. Het publiek kreeg na het bestellen van een kaartje voor de voorstelling, de vraag om producten te doneren. Denk aan voedsel dat lang houdbaar blijft.

Babyvoeding. Snoepgoed. En hygiëneproducten, want hygiëne- en menstruatiearmoede zijn ook nog steeds problemen die opgelost moeten worden.

Bij een korte sneak preview van *Arm Met Een Dure Smaak*, hoorde Merel mijn verhaal. Zo ben ik met haar in contact gekomen. En nu sta ik hier. Dat is de kracht van kunst. Het kan verbinden. Het kan een gevoelige snaar raken. En het kan iemand in het publiek een gevoel van herkenning en erkenning geven.

Door de kracht van kunst te benoemen, maak ik het werk dat in andere sectoren wordt gedaan niet inferieur. Ik ben namelijk van mening dat kunst net zo belangrijk is als zorg. Het maken van doktersrecepten moet tenslotte met de kunst van schrijven. Het analyseren van economische groei moet met de kunst van rekenen en analyseren. En het onderwijzen van jongeren moet met de kunst van discipline, creativiteit en heel veel geduld.

Maar ergens belandt kunst steeds weer in een wedstrijd van belang en helaas vervalt het vaak in pijnlijke bezuinigingen. Maar in tijden van een pandemie was het toch wel fijn om spannende literatuur, tijdloze muziek en klassieke films in huis te hebben.

Merel liet me weten dat ik maar vijftien minuten zou hebben, dus ik ga afronden, want geef deze jonge, Rotterdamse, Surinamer een microfoon en hij kletst het programma vol.

Deze zomer sta ik met mijn nieuwe voorstelling op Theaterfestival de Parade in Rotterdam, Utrecht en in Amsterdam. Maar ook op Theaterfestival Boulevard in Den Bosch. Dat komt, omdat ik ooit nee heb gezegd tegen de Erasmus Universiteit en omdat ik naar mijn hart heb geluisterd. En daar wil ik ook mee afsluiten. In deze gekke tijden wil ik jullie allen vragen om met zachte ogen naar elkaar te kijken. Dat heb ik geleerd van Bouchra, mijn mental career coach. Dat is alleen mogelijk wanneer we collectief kritisch blijven naar onszelf en naar elkaar. Ons kwetsbaar opstellen. En hopelijk, hoe beroemd of politiek-berucht je dan ook bent, hopelijk kun je in tijden van internationale tumult, weer even als klein mens op de zaterdagochtend met andere kleine mensen, wiebelend op die bank even stil zijn.